מֵהָלְאָה לְבֵיתוֹ בְּעִנְיָן שֶׁהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם וּבֵיתוֹ קָרוֹב לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, הָעֲרוּב אֵינוֹ כְּלוּם (ס) * וְנִשְׁאַר לוֹ שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. נָתַן הָעֲרוּב בְּעִנְיָן שֶׁהוּא לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, אַף עַל פִּי [ב]שֶׁגַּם בֵּיתוֹ לוֹ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, (ד) קָנָה שְׁבִיתָה בְּמָקוֹם עֵרוּבוֹ וְלֹא בְּבֵיתוֹ:

ב הָרא"ש שָׁם (פ"ה סי' יא), וּמִשְׁנָה (ס.) אֲבָל דְּנָקֵט בְּרֵישָׁא לְעֵרוּבוֹ יוֹתֵר, נָקֵט נַמִּי בְּסֵיפָא יוֹתֵר.

תיב דִּין הַחוֹלֵק עֵרוּבוֹ. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]עֵרַב חֲצִי הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְרוּחַ צָפוֹן, וְהַשֵּׁנִי לְרוּחַ דָּרוֹם, שָׁטָעָה (א) וְהָיָה סָבוּר שֶׁאָפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כֵּן, [ב]אוֹ שֶׁאָמַר לִשְׁנַיִם עָרְבוּ עָלַי, אֶחָד עֵרַב עָלָיו לַצָּפוֹן וְאֶחָד לַדָּרוֹם, אִם הִנִּיחַ כָּל אֶחָד עֵרוּבוֹ בְּסוֹף אַלְפַּיִם (ב) לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה עֵרוּב קָנָה לוֹ. וְאִם לֹא נָתְנוּ הָעֵרוּבִים בְּסוֹף אַלְפַּיִם, הוֹלֵךְ מַה שֶּׁאָפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ מִכֹּחַ שְׁנֵיהֶם. כֵּיצַד, נָתַן כָּל אֶחָד עֵרוּבוֹ לְסוֹף אֶלֶף מִבֵּיתוֹ, (ג) יֵשׁ לוֹ אֶלֶף אַמָּה מִבֵּיתוֹ לְכָל אֶחָד מֵהָעֵרוּבִים. נָתַן אֶחָד לַמִּזְרָח לְסוֹף אֶלֶף, וְהַשֵּׁנִי לַמַּעֲרָב לְסוֹף חֲמֵשׁ מֵאוֹת, הוֹלֵךְ לַמַּעֲרָב אֶלֶף מִכֹּחַ מַה שֶּׁשִּׁיֵּר לוֹ הָעֵרוּב שֶׁבַּמִּזְרָח, וּלְמִזְרָחוֹ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת מִכֹּחַ מַה שֶּׁשִּׁיֵּר לוֹ הָעֵרוּב שֶׁבַּמַּעֲרָב:

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין ל"ח (ע"א) וּבְרַיְיתָא דַּף נ' (ע"ב) וְהָרַמְב"ם פֶּרֶק ח' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"א). ב שָׁם בְּבְרַיְיתָא (נ"ו).

תיג דִּין הַמְעָרֵב לְרַבִּים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א * [א]הַמְעָרֵב (א) לָרַבִּים מִשָּׁלוֹ, אוֹמֵר הֲרֵי עֵרוּב זֶה בְּשִׁבִיל כָּל בְּנֵי הָעִיר, [ב]וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ (ב) מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת (ס) (ג) * לְכָל אֶחָד, וְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה יִסְמֹךְ עָלָיו. [ג]וְצָרִיךְ לְזַכּוֹת לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר הָרָאוּי,

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין פ"ב (ע"א). ב שָׁם (ע"ב) בְּמִשְׁנָה. ג שָׁם בַּגְּמָרָא פ' (ע"א), קָרֵב וּקְרֵב וְנֶחְמָן.

בַּאֵר הַיטֵב

אֲפִלּוּ צְוָה לַשְּׁלִיחַ לְעָרֵב מִשָּׁלוֹ, הֲרֵי קְפִידָא וְאֵינוֹ עֵרוּב. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט):

א (ס) וְנִשְׁאַר. עַיֵּן סִימָן ת"ח סָעִיף ד' דַּאֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּצַעְמוֹ חוּץ לְאַלְפַּיִם דַּיֵּשׁ לוֹ שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. עַיֵּן ט"ז (סק"א):

א (ס) לְכָל. לְעֵיל סִימָן שס"ח סָעִיף ג' כָּתַב דְּיֵשׁ עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, וְכָתַב שָׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רָחוֹק מֵעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, נִמְצָא שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ וְלִטָּלוֹ, וְכֵיוָן דְּאֵינוֹ עֵרוּב, מִמֵּילָא נִשְׁאָר עַל שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. וְלֹא דָּמֵי לְסִימָן ת"ט סָעִיף י"א דְּאָמְרִינַן לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, דְּהָתָם הָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא נִיחָא לֵיהּ דְּלֵיקְנֵי שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמוֹ, אֲבָל עוֹמֵד בְּבֵיתוֹ אוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ דְּלֵיקְנֵי שְׁבִיתָה בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁאֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּהָכָא הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהַשְׁלִיחַ פָּשַׁע שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב בְּחוּץ לַתְּחוּם מַהֶמְשַׁלֵּחַ, וְיָכוֹל לוֹמַר לוֹ לְהַקּוֹנְיֵי שָׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּוּתֵי, וְהָנֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ לֹא עֵרַב כְּלָל. וּלְטַעַם זֶה אַף אִם הָיָה בְּדַרְכּוֹ, בְּכֹהֲאי גַּוְנָא גַּם כֵּן לֹא הִפְסִיד שְׁבִיתַת מְקוֹמוֹ שֶׁהָיָה בָּהּ בְּעֵת שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם. וְנִרְאֶה דְּלְעֵת הַצֹּרֶךְ (ג) יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה לְהָקֵל: (ד) קָנָה שְׁבִיתָה וְכוּ'. שָׁהֲרֵי עָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וְנֶחְשָׁב לוֹ הָאַלְפַּיִם מִשָּׁם:

א (א) וְהָיָה סָבוּר שֶׁאָפְשָׁר וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לֵילֵךְ שַׁחֲרִית כָּאן וְעַרְבִית כָּאן, אֲבָל בָּאֱמֶת אֵין עֵרוּב לַחֲצִי שַׁבָּת, וְכֵיוָן שֶׁהוּא הִנִּיחַ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת וְנִתְבַּטֵּל לִשְׁתֵּיהֶן, וְהָאֲחַת הוּא דְּקָנְתָה לוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵי זוֹ הִיא, נוֹתְנִין עָלָיו חֲמָרֵי זוֹ וְחֲמָרֵי זוֹ: (ב) לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. מִבֵּיתוֹ, וַאֲפִלּוּ כִּבְנֵי עִירוֹ אֵינוֹ, דְּהָא לֹא נִתְבַּטֵּל לְקִנּוּת שְׁבִיתָה אֶלָּא בִּמְקוֹם הָעֲרוּבִין, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קָנָה, וְעַל כֵּן עֲרוּב הַדָּרוֹם מַפְסִידוֹ אַלְפַּיִם שֶׁל צָפוֹן וַעֲרוּב הַצָּפוֹן מַפְסִידוֹ אַלְפַּיִם שֶׁל דָּרוֹם: (ג) יֵשׁ לוֹ אֶלֶף אַמָּה כוּ'. דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ מֵאֵיזוֹ עֲרוּב שֶׁקָּנָה יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה, וְכָאן אֵין מֵעֲרוּב זֶה לְעֲרוּב זֶה אֶלָּא אַלְפַּיִם. וְחוּץ לְהָעֵרוּבִין אֵינוֹ יָכוֹל לְלֶכֶת אֲפִלּוּ פְּסִיעָה אַחַת, דִּכְכָל אֶחָד נֹאמַר שֶׁמָּא הָעֲרוּב שֶׁכְּנֶגְדּוֹ קָנָה לוֹ וְכָלָה כָּאן הָאַלְפַּיִם:

א (א) רַבִּים מִשָּׁלוֹ אוֹמֵר וְכוּ'. וְגַם בְּנָתְנוּ כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁמַּנִּיחַ אֶחָד בִּשְׁבִילָם צָרִיךְ לוֹמַר בְּשָׁעָה שֶׁמַּנִּיחַ שֶׁהוּא מַנִּיחַ לְשֵׁם עֲרוּב לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ת"ט סָעִיף ח' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נא), אֶלָּא דִּכְשֶׁנּוֹתֵן עֲרוּב מְשָׁלוֹ בְּשִׁבִילָם קֹדֶם שֶׁמַּנִּיחַ צָרִיךְ לְזַכּוֹת מִתְּחִלָּה עַל יְדֵי אַחֵר בִּשְׁבִילָם קֹדֶם שֶׁמַּנִּיחַ: (ב) מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. וַאֲפִלּוּ בְּלִפְתָּן לְמָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת סַגִּי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ת"ט סָעִיף ז': (ג) לְכָל אֶחָד. וְלֹא דָּמֵי לַעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת דִּבְמָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכֻלָּם סַגִּי, (ס) דְּשָׁם הָעֲרוּב הוּא מְשׁוּם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) שֶׁגַּם דַּעַת רַב אַחַאי גְּאוֹן וְרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל בֶּן נְטרוֹנַאי (מובא באור זרוע ח"ב סי' קסה) כְּרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יח: ד"ה מתני'), וְכֵן הָרַאֲב"ן (קנז: ד"ה וזה דין) שֶׁמַּחְמִיר גַּם כֵּן בְּהִנִּיחַ [בְּ]צַעְמוֹ חוּץ לַתְּחוּם, עַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן כְּטַעַם רַבֵּנוּ יוֹנָתָן:

א (ס) ט"ז (סק"א) וְתוֹסָפַת שַׁבָּת (סק"א) וּבְרַכֵּי יוֹסֵף (סק"א):

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְקִנּוּת שְׁבִיתָה, עַיֵּן שָׁם. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְסִימָן ת' הַנַּ"ל לְעִנְיַן יָשָׁן, דְּשָׁם הָלַא בָּא בַּדֶּרֶךְ וְקוֹנֶה שְׁבִיתָה מִמֵּילָא בִּמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא שׁוֹבֵת, לְאַפּוּקֵי בָּזֶה שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּעִירוֹ וְרוֹצֶה לַחֲזֹר וְלִלּוֹן בְּעִירוֹ אֶלָּא שֶׁהָיָה בְּעִדַּן חֶשְׁכָה עַל הַתְּחוּם, בְּעֵינַן שֶׁיִּכָּנֵן לְקִנּוֹת שָׁם שְׁבִיתָה, וּפָשׁוּט:

א * וְנִשְׁאַר וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְחַלֵּק מַהָא דְּסִימָן ת"ט (סי"א), דְּכָשֶׁעוֹמֵד בְּבֵיתוֹ וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ דְּלֵקְנֵי וְכוּ'. וּלְטַעַם זֶה, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּצַעְמוֹ הָעֲרוּב חוּץ לְתְחוּם גַּם כֵּן נִיחָא לֵיהּ דְּלֵקְנֵי שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ כְּשֶׁלֹּא יְחוֹל הָעֲרוּב שֶׁהִנִּיחַ מִחוּץ לְתְחוּם, וּמַה שֶּׁאֵין כֵּן לְפָרוּשׁ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּבָא בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וְהוּא דַּעַת הָרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יח: ד"ה מתני'), אִם הִנִּיחַ בְּצַעְמוֹ חָעֲרוּב חוּץ לְתְחוּם לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. וְהִנֵּה רָאִיתִי בְּלִבּוּשׁ (ס"א) שֶׁמְּשָׁוֶה דַּעַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן עִם רַשְׁ"י (ס. ד"ה ואסור), דְּהֵינוּ שֶׁגַּם רַבֵּנוּ יוֹנָתָן יִסְבֹּר שֶׁכְּשֶׁהוּא בְּתְחוּם בֵּיתוֹ, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ בְּצַעְמוֹ הָעֲרוּב חוּץ לַתְּחוּם גַּם כֵּן לֹא אֲבַד שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן בְּדַעַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן, עַיֵּן שָׁם (יח:) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל חוּץ לְתְחוּם סָלְקָא דַּעְתָּךְ. וְדַע, דְּבָאוֹר זָרוֹעַ (ח"ב הל' עירובין סי' קסה) אִיתָא שֶׁגַּם רַב אַחַאי גְּאוֹן וְרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל בֶּן נְטרוֹנַאי גַּם כֵּן פְּלִיגִי עַל רַשְׁ"י בָּזֶה, וְדַעְתָּם דִּכְשֶׁהִנִּיחַ בְּצַעְמוֹ חוּץ לַתְּחוּם, אֲבַד גַּם כֵּן שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, וְהַשַּׁעַם בְּעִנְיָנוּ הוּא מְשׁוּם דְּנַעֲשָׂה עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְכִסְבָרַת רַבֵּנוּ יוֹנָתָן עַיֵּן שָׁם [וְעַיֵּן (בְּהַגָּ"ה) וְבַהֲגָהוֹת אֲשֶׁרִי] (פ"ה סי' יא) שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵיהֶם אֲלָא שֶׁקִּצֵּר מְאֹד]. וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת רַאֲבַ"ן (קנז: ד"ה וזה דין), וְהוּבָא בְּאַלְיָה רַבָּה בְּסִימָן ת"ח (סק"ה). וּמִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל כִּסְבָרַת רַשְׁ"י, שֶׁכֵּן הֶעְתִּיקוּ הָרַמְ"א לַהֲלָכָה בְּסִימָן ת"ח סָעִיף ד' וּכְהַרַב הַמַּגִּיד (פ"ו ה"ה), וְאַף דְּמַהֲרַמְב"ם שְׁמִצַּיְנִן שָׁם אֵין רְאָיָה מַכְרַחַת דְּיִסְבֹּר כֵּן, שֶׁלֹּא כָּתַב רַק שֶׁאֵינוֹ עֲרוּב, וּמִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר דְּאִבַּד שְׁבִיתַת בֵּיתוֹ גַּם כֵּן כִּי הֶרְאָה שֶׁלֹּא נִיחָא לֵיהּ, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַחְמִיר, שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף מ"ט עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וַאֲפִלּוּ, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרִיטְבָ"א (מט: ד"ה אמר רב, ס. ד"ה מתני') קְרֵשׁ"י:

א * הַמְעָרֵב לְרַבִּים וְכוּ'. עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א) שֶׁכָּתַב, דִּכְשֶׁמְּקַבֵּץ לְעֵרוּבֵי תְּחוּמִין אֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחָם בִּכְלִי אֶחָד. וְעָלָא, דְּבְרַמְב"ם פֶּרֶק ו' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הל' יח) מְבֹאָר לְהַפּוֹךְ:

* לְכָל אֶחָד. וְעִשּׁוּט דַּאֲפִלּוּ אֵין בּוֹ מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר רַק לְמִקְצָתָן, גַּם כֵּן יוּכַל לְעָרֵב, אַף שֶׁיֹּאמַר שֶׁאֲנִי מַנִּיחוֹ לְעֵרוּב בְּשִׁבִיל

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כְּמוֹ בְּעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת (ד) (וַעֲיַן לְעֵיל סִימָן שס״ו סָעִיף י׳), (ה) * [ד]וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. * וְכָל מִי שֶׁהוֹדִיעוֹ (ו) * מִבְּעוֹד יוֹם, (ז) אֲפִלּוּ לֹא גָּמַר בִּלְבּוֹ לִסְמוֹךְ עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם אֶלָּא לְאַחַר שֶׁחָשְׁכָה, הֲרֵי עֵרוּב. אֲבָל אִם לֹא הוֹדִיעוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, אֵינוֹ יָכוֹל לִסְמוֹךְ עָלָיו לְאַחַר שֶׁתֶּחְשַׁךְ. [ה]וְכֵן מִי שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּב * לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר אֵיזֶה מֵהֶם * שֶׁאָרְצָה אֵלֵךְ וְאֶסְמוֹךְ עָלָיו, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָּמַר בִּלְבּוֹ עַד לְמָחָר, (ח) יָכוֹל לִסְמוֹךְ עָלָיו. [ו]וְכֵן מִי שֶׁשָּׁמַע שֶׁיֵּשׁ לְחָכָם לָבֹא, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאֵיזֶה רוּחַ, וְהִנִּיחַ שְׁנֵי עֵרוּבִים וְאָמַר לְאוֹתוֹ צַד שֶׁיָּבֹא הֶחָכָם יִקָּנֶה לִי עֵרוּב, (ט) לְרוּחַ שֶׁיָּבֹא לוֹ הֶחָכָם קָנָה לוֹ. וְאִם אָמַר אִם לֹא יָבֹא כְּלָל אֶהְיֶה כִּבְנֵי עִירִי, וְאִם יָבְאוּ שְׁנַיִם, לְמָקוֹם שֶׁאָרְצֶה אֵלֵךְ, הַכֹּל לְפִי תְּנָאוֹ. [ז]וְכֵן אִם אָמַר לִשְׁנַיִם וְאוֹ לִשְׁלשָׁה הֲרֵינִי מְעָרֵב עַל אֵיזֶה מִכֶּם שֶׁאָרְצֶה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בֵּרַר אֶת מִי רָצָה עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, (י) הֲרֵי עֵרוּב:

ד מִשְׁנָה שָׁם פ״א (ע״ב), וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ שָׁם (סב.) רַב אָשֵׁי הוֹדִיעוֹ וְלֹא הוֹדִיעוֹ קָחָנֵי. ה בְּרַיְיתָא ל״ז (ע״ב), כְּמַאן דְּמַקֵּל בְּעֵרוּב. ו מִשְׁנָה ל״ו (ע״ב). ז בְּרַיְיתָא שָׁם ל״ז (ע״ב).

תיד שֶׁלֹּא לְעָרֵב אֶלָּא לְדַעְתּוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין דַּף פ״א (ע״ב).

א [א]אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין לְאָדָם אֶלָּא לְדַעְתּוֹ, שֶׁמָּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְעָרֵב (א) בְּאוֹתוֹ רוּחַ שֶׁרָצָה זֶה.

בֵּאוּר הַלָּכָה

כָּל מִי שִׁירְצֶה מִבְּנֵי הָעִיר לִסְמוֹךְ עָלָיו, דְּאִי בְּרוּבֵי סַגִּי שֶׁיִּהְיֶה הַשִּׁעוּר רַק לְפִי חֶשְׁבּוֹן הָאֲנָשִׁים שֶׁיִּלְכוּ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב. וְעַיֵּן לְקַמָּיה:

* וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. וְאִם הוֹדִיעַ לְכָל בְּנֵי הָעִיר וְכֻלָּם נִתְרַצּוּ לִסְמוֹךְ עַל זֶה, אֲבָל לֹא הוֹדִיעַ לְאֶחָד מֵהֶם, יֵשׁ לְעַיֵּן אִם אֲפִלּוּ מִקְצָתָן יְכוֹלִין לְיַלֵּךְ, כֵּיוָן שֶׁהוּא זִכָּה עַל יְדֵי אַחֵר לְכֻלָּן, נִמְצָא דְּכֻלָּן יֵשׁ לָהֶן חֵלֶק בָּעֵרוּב פָּחוֹת מִכַּשִּׁעוּר וְלֹא מְהֻנֶּה, אוֹ דְּנִימָא דְּמַה שֶׁהוֹדִיעַ לְכָל בְּנֵי הָעִיר, לֹא הָיָה כַּוָּנָתוֹ רַק מִי שִׁירְצֶה לִסְמוֹךְ עַל עֵרוּבוֹ יוּכַל לִסְמוֹךְ, וְכֵן הַדִּפּוּי הָיָה גַּם כֵּן בְּכַוָּנָה זוֹ, וְנִמְצָא דְּכֻשֶּׁיֵּלְכוּ לְמָחָר אֵיזֶה אֲנָשִׁים עָמּוֹ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב, נֹאמַר דְּהַבְּרֵר לְמַפְרֵעַ דְּעַל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הָיְתָה הַכַּוָּנָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* וְכָל מִי שֶׁהוֹדִיעוֹ מִבְּעוֹד יוֹם וְכוּ'. הַנָּה לְפִי הַמְּחֻבָּאר בְּסִימָן זֶה, נִרְאֶה פְּשׁוּט דְּכִשְׁבָּא אוֹרַח עֲרַב שַׁבָּת קֹדֶם חֲשֵׁכָה אֵצֶל אֶחָד הַדָּר בִּישׁוּב, וְאוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת הִנִּיחַ עֵרוּב שֶׁיּוּכַל לְמָחָר לֵילֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֵׁשׁ מִנְיַן בְּסוֹף אַרְבַּעַת אֲלָפִים אַמָּה, לֹא יוּכַל הָאוֹרֵחַ לֵילֵךְ לְמָחָר עִמּוֹ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ שִׁעוּר מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת גַּם בְּשִׁבְילוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן זִכָּה לוֹ מִבְּעוֹד יוֹם עַל יְדֵי קִנְיָן סוּדָר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהָעֵרוּב שֶׁהִנִּיחַ קֹדֶם בּוֹאוֹ, וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר הָאוֹרֵחַ בְּזֶה הָעֵרוּב שֶׁמֻּנָּח שָׁם יִהְיֶה מָתָר לִי לֵילֵךְ לְמָחָר אֲלָפִים לְכָל רוּחַ מִמֶּנּוּ וְהָלְאָה [וְזֶה מְבֻאָר אַף שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם בִּמְקוֹם הַנִּחַת הָעֵרוּב, וּמוּכָח מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ת״ט (א״א ס״ק טו) דְּאִם הַנִּיחַ הַשָּׁלִיחַ הָעֵרוּב וְלֹא אָמַר כְּלוּם, וְאָמַר בַּעַל הַבַּיִת בִּבְיתוֹ בְּזֶה הָעֵרוּב שֶׁמֻּנָּח שָׁם אֶהְיֶה מָתָר לֵילֵךְ לְמָחָר, מְהֻנֶּה, עַיֵּן שָׁם]. וּבְעָווֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָרַבֵּה נִכְשָׁלִין בָּזֶה, דְּהֵינוּ אִם אֶחָד מִבְּנֵי הַיִּשּׁוּב מְנִיחַ עֵרוּב, עַל סְמַךְ זֶה הוֹלְכִין כַּמָּה אֲנָשִׁים אַף שֶׁלֹּא זִכָּה בִּשְׁבִילָן וְלֹא עָרַב עֲלֵיהֶם, כִּי עַל פִּי הַדִּין צָרִיךְ לְפָרֵט הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּעָרֵב בִּשְׁבִילָן, וְכִדְאִיתָא בְּרַמְב״ם פֶּרֶק ד׳ בְּסוֹפוֹ (הכ״ד) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִם אֶחָד מְעָרֵב עַל יְדֵי רַבִּים אוֹמֵר יְהִי הָעֵרוּב יִהְיֶה מָתָר לְפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי אוֹ לִבְנֵי מָקוֹם פְּלוֹנִי אוֹ לִבְנֵי עִיר זוֹ לְהֵלֵךְ מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי אֲלָפַיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְהָעִתִּיקוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סוֹף סִימָן תט״ו (ס״ד). אָכֵן אִם הָיָה יוֹדֵעַ בְּשָׁעָה שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם אֶצְלוֹ אוֹרַח פְּלוֹנִי עַל שַׁבָּת, יוּכַל לִזְכּוֹת עַל יְדֵי אַחֵר גַּם בְּשִׁבְילוֹ, וּמִקְרֵי בְּשָׁעַת הַנָּחַת שְׁבָזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מָתָר לוֹ וְגַם לְאוֹרַח פְּלוֹנִי לֵילֵךְ מִמֶּנּוּ וְהָלְאָה אֲלָפַיִם אַמָּה, וּמוֹדִיעַ לוֹ כְּשֶׁבָּא שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב גַּם בְּשִׁבְילוֹ. וְאִם מִנִּיחַ הָעֵרוּב בְּשִׁבִיל כָּל בְּנֵי הַיִּשּׁוּב שֶׁסְּבִיבוֹ, יְזַכֶּה לְכֻלָּם עַל יְדֵי אַחֵר, וּבְשָׁעַת הַנָּחַת הָעֵרוּב יֹאמַר גַּם כֵּן 'בָּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מָתָר לִי וְגַם לְכָל בְּנֵי הַיִּשּׁוּב שֶׁסְּבִיבִי לֵילֵךְ' וְכוּ', אַף שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד, וְיוֹדִיעָם מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּב בְּשִׁבִילָם:

* מִבְּעוֹד יוֹם. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ו) בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ב). וּפְשׁוּט דְּהוּא רַק לְדַעָה רִאשׁוֹנָה בְּסִימָן תט״ו סָעִיף ב׳ [ב״] ג׳, אֲבָל לְפִי מַה שֶׁכָּתַב שָׁם בְּסָעִיף (ד׳) [ג׳] דְּיֵשׁ חוֹלְקִים וּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא הָוֵי עֵרוּב, מְפֹרָשׁ בְּעִנְיָנֵנוּ מִבְּעוֹד יוֹם הוּא לְעִכּוּבָא, כֵּן מוּכָח בְּרִישְׁבָּ״א (פב.) דְּקָאָמְרָה הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁאֵין מְעָרְבִין מִשֻּׁתָּפִין, וְאִם כֵּן אִם נִסְפַּר דְּבְרֵי הַשֻּׁתָּפוּת גַּם כֵּן אֵין מְעָרְבִין, מְמֵילָא לְעִנְיָן זֶה גַּם כֵּן לֹא מְהֻנֵי בֵּין הַשֻּׁתָּפוּת:

* לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה וְאָמַר אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁאָרְצֶה, אֵין יָכוֹל לֵילֵךְ כִּי אִם לְצַד עֵרוּבוֹ, אִם לֹא שֶׁבִּטֵּל לְהָעֵרוּב מִבְּעוֹד יוֹם:

* שֶׁאָרְצֶה אֵלֵךְ וְכוּ'. הֵינוּ שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁלֹּא יִרְצֶה יִהְיֶה כִּבְנֵי עִירוֹ, וְלֹא יִקָּנֶה לוֹ הָעֵרוּב לְהַפְסִידוֹ אֲלָפַיִם אַמָּה שֶׁבַּמַּעֲרָב [רַשׁ״י (לו: ד״ה מקרי)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּאֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ וְעַל יְדֵי זֶה הֵם כִּמְעָרְבִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתִחוּמִין אֵין שַׁיָּךְ אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, וְכָל אֶחָד כְּשֶׁרוֹצֶה לֵילֵךְ חוּץ לְאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ צָרִיךְ לִקְנוֹת שְׁבִיתָה לַעֲצָמוֹ, לְכָךְ צָרִיךְ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד: (ד) וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שס״ו. דְּשָׁם נִתְבָּאֵר מִי הוּא הָרָאוּי לְזַכּוֹת עַל יָדוֹ. וּלְעִנְיַן מִי הוּא שֶׁרָאוּי לְהֶעָשׂוֹת שָׁלִיחַ לְהַנָּחַת הָעֵרוּב, נִתְבָּאֵר בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ח׳: (ה) וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. מְשׁוּם דְּעַל יְדֵי זֶה הֲלֹא מְפַסִּיד תְּחוּם שֶׁל צַד הַשֵּׁנִי, וְדִלְמָא לֹא נִיחָא לֵיהּ: (ו) מִבְּעוֹד יוֹם. וַאֲפִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סַגִּי בְּדִיעֲבַד, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ב). וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה מבעוד יום): (ז) אֲפִלּוּ לֹא גָּמַר בִּלְבּוֹ וְכוּ'. דְּאָמְרִינַן הָכָא דְּשָׁקְדָם זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב (ג) דַּעְתּוֹ לְכָךְ הָיָה, כֵּיוָן שֶׁיָּדַע מִתְּחִלָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁלֹּא הוֹדִיעוּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר דְּהָכָא, כֵּיוָן שֶׁלֹּא יָדַע כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם: (ח) יָכוֹל לִסְמוֹךְ עָלָיו. וְהוּא נָמִי מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן הָכָא הַדָּבָר דְּקָדָם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דַּעְתּוֹ הָיָה לְכָךְ, וְכָל זֶה הוּא כְּפִי מַה דְּקִיְּמָא לַן דִּלְעִנְיַן מִלְתָא דְּרַבָּנָן יֵשׁ בְּרֵרָה. וּפְשׁוּט דְּכָל זֶה אִם בַּלַּיְלָה לֹא הָלַךְ מִבֵּיתוֹ לְצַד הַשֵּׁנִי: (ט) לְרוּחַ שֶׁבָּא לוֹ הֶחָכָם קָנָה. וְלֹא מִבָּעְיָא אִם כְּבָר בָּא הֶחָכָם קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְאוֹתוֹ רוּחַ אֶלָּא שֶׁהוּא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ לְהֵיכָן בָּא עַד לְמָחָר שֶׁנִּשְׁמַע לוֹ, בְּוַדַּאי קָנָה לְאוֹתוֹ רוּחַ, דְּגִלּוּי מִלְּתָא בְּעָלְמָא הוּא, דְּאֵיגְלָאי מִלְּתָא דַּשְׁתָּא (נ) דְּהַהוּא עֵרוּב קָנָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ הָיָה הֶחָכָם רָחוֹק מִשָּׁם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם [שֶׁל סוֹף אַרְבַּעַת אֲלָפַיִם שֶׁלּוֹ], וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר (ד) שֶׁלֹּא גָּמַר אֶז הֶחָכָם בְּדַעְתּוֹ כְּלָל לָבֹא לְתוֹךְ אַרְבַּעַת אֲלָפַיִם שֶׁלּוֹ [דְּדִלְמָא אֶז הָיָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא לָזוּז כְּלָל מִמְּקוֹמוֹ, וּמִמֵּילָא לֹא קָנָה עֵרוּבוֹ שֶׁל זֶה], אֲפִלּוּ הָכִי אָמְרִינַן דְּמַהֲנֵי תְּנָאוֹ מִשּׁוּם בְּרֵירָה, דְּאָמְרִינַן הָכָא לְמַפְרֵעַ דְּלְאוֹתוֹ צַד שֶׁבָּא הֶחָכָם הָיָה מֵאֶתְמוֹל עוֹמֵד לְכָךְ [גְּמָרָא (לו:)]: (י) הֲרֵי עֵרוּב. דְּאָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁרָצָה עַכְשָׁיו, מִסְתָּמָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב (ה) הָיָה גַּם כֵּן דַּעְתֵּיהּ לְהַאי:

א (א) בְּאוֹתוֹ רוּחַ. כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד עַל יְדֵי זֶה הָאַלְפַּיִם כֵּיוָן דְּמִבְּעוֹד יוֹם לֹא הָוֶה נִיחָא לֵיהּ, אוֹקְמֵיהּ אַחֲזָקָה דְּכֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נָמֵי לֹא הָוֶה נִיחָא לֵיהּ וְהַשְׁתָּא הוּא דְּאִתְרְצִי, כֵּן כָּתַב בְּסִפֶּר גְּאוֹן יַעֲקֹב, וּפְשׁוּט: (ג) וְאַיִן זוֹ מִשָּׁעָה בְּרֵרָה, אֶלָּא קִנְיָה נַדְאִית, שֶׁהֲרֵי אָמַר, לְצַד הֶחָכָם יִקָּנֶה לִי עֵרוּב, וְהֶחָכָם כְּבָר בָּא קֹדֶם קִנְיַת הָעֵרוּב וְקָנָה [רַשׁ״י (לו: ד״ה א״ר יוחנן)]: (ד) רַשׁ״י (שם ד״ה מזרח): (ה) רַשׁ״י (שם):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah